

ร้อนนึ่งมีชีวิตอยู่

.....ระพี สาคริก

หากเข้าสู่โลกเรา แม้เพียงเท่าช่วงเวลาที่ชีวิตแต่ละคนผ่านพ้นมาแล้วจนถึงทุกวันนี้ ยิ่งดู ๆ ไป ก็ยิ่งทำให้ได้เห็นภาพความร้อนรน สับสนวุ่นวายมากขึ้น ครั้นจะอยู่ไปอย่างไม่สนใจวิเคราะห์อะไรเลย ธรรมชาติก็จะตอบสนองกลับมาให้ ด้วยความรู้สึกว่า เหว และลึบทอดต่อไปอีกว่า ชีวิตนี้เป็นสิ่งที่ไร้ค่าและความหมาย แต่แล้วความคิดซึ่งตกอยู่ที่ท่ามกลางภาวะ "วนไป เวียนมา เสมือนกระแสน้ำในอ่างเล็กที่ถูกกวน" ก็มาจบลงตรงจุดสุดท้ายคือ "ความรู้สึกลึบสนวนว้ายก็ที รู้สึกว้าวใจก็ที แท้จริงแล้วก็เป็นสิ่งเกิดขึ้นในกระแสจิตใจเราเอง"

ลองหวนกลับมาถามตนเอง เพื่อทบทวนดูอีกสักครั้งหนึ่งว่า "เราเกิดมาเพื่อใคร และมีชีวิตอยู่ไปทำไม" บางครั้ง ในระหว่างการแสวงหาคำตอบ มันก็ทำให้เห็นภาพหนึ่งที่วูบเข้ามาสู่ความรู้สึกว่า "มีแต่สิ่งไร้สาระไร้ความหมายไปทั้งสิ้น" แต่ธรรมชาติก็กำหนดไว้ด้วยตัวเอง ไม่ให้ชีวิตที่ เกิดมาแล้วปฏิเสธตนเองได้ หากบุคคลใดไม่ยอมรับระ ณะนั้นก็ไม่น่าจะ เกิดมา เป็นคนมีชีวิตอีกต่อไป และวันหนึ่งข้างหน้าก็จะถูกธรรมชาติลงโทษ

แต่ละคนจึงจำเป็นต้องคืนรนต่อไป หากอยู่ที่ท่ามกลางความรู้สึกที่กำลังพบทางตัน และอาจทำให้เกิดการหวนกลับมาพบกับคำตอบที่ตนเองว่า ทุกคำถามที่กล่าวแล้ว แท้จริงต่างก็มีคำตอบอยู่ในตัวของมันเองทั้งสิ้น

ภาวะจิตใจที่ปราศจากการรู้ตนเอง จึงน่าจะถือได้ว่าเป็นกำแพงกันวิถีชีวิตที่สำคัญที่สุด และแต่ละคนมัก เป็นผู้สร้างมันขึ้นมาขวางกั้นชีวิตของตน ด้วยอิทธิพลจากวัตถุภายนอกซึ่งต่างคนต่างชนเข้ามาได้ไว้ เพราะการหย่อนด้วยภูมิปัญญาที่มีอยู่

ใน เมื่อธรรมชาติไ้มอบจิตใจและความคิดให้มากับชีวิต เราผู้ได้รับสิทธิ์นี้จึงน่าจะ อยู่อย่างรู้จักคิดในสิ่งที่มีสาระ รู้จักใช้จิตใจ เพื่อปรับปรุงคุณภาพชีวิตตนเอง โดยที่ เสริมสร้างชีวิตนี้ให้อยู่ด้วยความหวังที่แท้จริง

อีกกรอบหนึ่งของ เคื่อน เมฆายนที่ผ่าน เข้ามาสู่ชีวิตซึ่งถือรากฐานกำเนิดและดำรงอยู่บนมาตุภูมินี้ หากจิตใจไม่ตายค้ำต่อความรู้สึกจนเกินไป ฉันทคงพอจะสามารถวิเคราะห์เคื่อนสติจากธรรมชาติได้บ้างว่า มัน เป็นอีกละ ลอกหนึ่งแล้วของกาล เวลาและการ เปลี่ยนแปลงที่วิถีชีวิตตนเองได้ผ่านมา และผ่านไปอย่างต่อเนื่อง

หลายครั้งหลายหนที่ทำให้ฉันต้องหวนกลับมาถามตนเอง เพื่อทบทวนว่า "ขณะนี้ เจ้ามีความ เข้าใจชีวิตตนเอง แจ่มแจ้งถึงแก่นแท้ได้เพียงใดแล้ว" เสมือนการ เสริมสร้าง ความมั่นคงในรากฐานจิตใจไว้ป้องกันภัยจากภายนอกอย่างไม่ระมาท

แน่นอนที่สุด สิ่งที่ฉันสามารถตอบได้อย่างมั่นใจก็คือ ประสบการณ์ซึ่งชีวิตตนเองได้ผ่านพ้นมาแล้วในอดีต จากของจริง แต่ถึงกระนั้นก็ยังคงตอบได้แค่เพียงว่า ช่วงที่ผ่านพ้นมา ภาพการสัมผัสที่ปรากฏ เห็นได้จากภายนอก ก็ เป็นเพียงส่วนผิวของคลื่นความร้อนและความแห้งแล้งจากธรรมชาติ ซึ่งผ่านมาแล้วมีแล้วมีเล่า เท่านั้น

ส่วนในความลึกซึ่งยิ่งกว่านี้ ฉันทคงต้องยอมรับว่า ยังอ่อนด้วยปัญญาที่จะสามารถตอบได้ว่า บนคลื่นความร้อนและความแห้งแล้งซึ่งจะต้องมีติดตามมาอีกในรอบข้างหน้า ๆ นั้น ชีวิตตนเองยังคงสภาพสัมผัสได้อีกหรือไม่

สิ่งที่ได้กล่าวมาแล้วนี้ หากสามารถมองได้ลึกซึ้งพอสมควร คงจะ เห็นว่า เป็นลัจจะของทุกชีวิต และทุกสิ่งทุกอย่าง ซึ่งยังคงดำรงเป็นรูปร่างอยู่ขณะนี้ ไม่ว่าสิ่งนั้นชีวิตนั้นจะอยู่มาแล้วกี่ปีวัน หรือแม้แต่กัชั่วโมงกันาที

ที่วินาทีก็ตาม หรืออีกนัยหนึ่ง ไม่ว่าชีวิตนี้หรือสิ่งนั้น จะกำลังครองอำนาจ ซึ่งตนเองหรือผู้เป็นเจ้าของ เพียงส่วนเดียว จะคิดว่า เป็นสิ่งล้นฟ้าอาณาจักร ทำให้ตนอยู่อย่าง เป็นเจ้าพ่อ หรือจะกำลัง เคนลุดยกินและ โคลนตมโดยที่คิดว่า ชีวิตนี้ช่างค้อยโอกาส เพราะตนเอง เป็นฝ่ายนำตัวเองไป เปรียบเทียบคนอื่น จนทำให้ ต้องตกเป็นเหยื่อและ เปลี่ยนสภาพไป เป็นปมค้อย

แต่ละคน หากมีสติ สามารถหวนกลับไปทบทวนตนเองได้ ต่างก็คงบอกได้อย่างมั่นใจที่สุดเพียงแต่ สิ่งซึ่ง เป็นอดีต แต่ก็เชื่อว่าจะมีโอกาสตนเองมีให้นำเอาสำนึกที่ เกิดขึ้นมาใหม่ ระเบียบขึ้น เพื่อกำหนดวิถีชีวิต ที่ดีสำหรับอนาคตไม่

ความสัมพันธ์ถึงกันระหว่างอดีตกับปัจจุบันบนฐานของ เหตุและผลที่แท้จริง เท่านั้น ที่จะสามารถบอก ถึงอนาคตได้แน่นอนด้วยตัวของมันเอง แต่ผู้ที่จะได้ถึงจุดนี้ได้โดยแท้ คงต้องพบกับบทเรียนซึ่งทำให้ชีวิต ต้องได้รับความเจ็บปวดอย่างปฏิเสธไม่ได้ และแต่ละคน แต่ละชุมชน มีฐานไวต่อความรู้สึกเจ็บปวดที่ลึก แตกต่างกัน ดังนั้นจึงไม่มีใครอื่นจะกำหนดได้ถึงระดับความรุนแรงที่ทำให้แต่ละคน แต่ละสังคมปรับเปลี่ยน ตนเอง

อดีตเท่านั้น หากสามารถหวนกลับไปพิจารณาวิเคราะห์ได้โดยนำมาสัมพันธ์กับปัจจุบันด้วย เหตุและผล ที่แท้จริง จะสามารถบอกอนาคตได้แน่นอนด้วยตัวของมันเอง และหากจิตใจไวมากสักหน่อย ร้อนแต่ละ ครั้งที่ เปลี่ยนแปลงมาแล้วจนถึงปัจจุบันก็อาจจะ เตือนสติได้ และหากสิ่งแวดล้อมสามารถเตือนได้ ความรุนแรง ที่แต่ละคนคงไม่อยากจะประสบ จะไม่เกิดขึ้น

อย่างไรก็ตาม อดีตก็มีความ เป็นอดีตบนฐานตนเองโดยแท้ ไม่มีอดีตใดเลยที่ใครจะบังคับกาลให้เป็น ปัจจุบันได้อีก และในมุมมองกลับ ก็ไม่มีปัจจุบันใด ๆ เช่นกันที่ใครจะสามารถทำให้ เป็นอดีตได้

อิทธิพลธรรมชาตินี้เองที่กำหนดใหม่มนุษย์แต่ละชีวิต เหลือทางเลือกให้เป็นทางออกได้เพียงทางเดียว นั่นคือ การเตรียมปัจจุบันไว้อย่างไม่ประมาท เพื่อพร้อมรับสังขรณ์ที่กำลังมาถึงในอนาคต เนื่องจากเมื่อ สิ่งซึ่งครั้งหนึ่ง เคยเป็นอนาคตได้เข้ามา เป็นปัจจุบัน โดยที่ เกิดผลกระทบซึ่งแต่ละคนคงไม่พึงประสงค์ ก็คง ไม่มีอำนาจใด ๆ จะหวนกลับไปต่อรองกับอำนาจที่เป็นตัวกำหนดซึ่งได้กลายเป็นอดีตไปแล้วได้เลย

ภาพรวมที่เสนอมานี้แล้วทั้งหมด น่าจะเป็นต้นเหตุให้สามารถหาคำตอบได้ จากคำถามที่ว่า "เรายัง จะคิดและกระทำการล้างผลาญสิ่งแวดล้อมและธรรมชาติซึ่งเป็นฐานชีวิตจริงของตนเอง สืบเนื่องต่อไป อย่างบ้าคลั่งอีกหรือ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสิ่งแวดล้อมและธรรมชาติซึ่งเป็นคนด้วยกันเองเช่นเรา แต่ ยังค้อยกว่าเราทั้งด้วยโอกาสและอำนาจ ทำให้วิถีชีวิตเขาเหล่านั้นต้องถูกกำหนดทิศทางที่มุ่งทำลายป่า และทุกสิ่งทุกอย่างที่ปรากฏให้สัมผัสได้ แล้วเราเองก็ใช้อำนาจเข้าซ้ำเติมเขามาก ซึ่งนอกจากไม่ช่วย แก้ปัญหาอะไรได้แล้ว ยังส่งผลทำลายอนาคตทั้งของสังคมและเชื้อสายเราเองซึ่งควรจะมีโอกาสสืบทอด อีกด้วย แหมมองสู่ภาพสังคมในด้านการเมืองซึ่งถือเป็นระบบการจัดการระดับชาติ เราก็อพบกับกระแสที่มี ลักษณะเดียวกัน เนื่องจากว่าเป็นกระแสที่สืบเนื่องมาจากรากฐานเดียวกันนั่นเอง